

Може ли социјалното менторство да ја зголеми вработливоста во земјава?

Социјалното менторство се опишува како лична и професионална помош што едно лице „ментор“ му ја дава на друго, помалку искусно лице „менторирано лице“. Процесот на менторирање вклучува размена на идеи и информации кои ќе им помогнат на менторираните лица да ги дефинираат своите кариерни и животни цели.

За прв пат во земјава извршено е илотирање на процесот на социјално менторство во кој се вклучени 12 ментори и 22 менторираните лица. Во период од 8 месеци, менторираните лица добиваа целосна поддршка од нивните ментори, и развија планови за личен и професионален развој, а дел од менторираните лица беа интегрирани на пазарот на труд преку бројните активни мерки и политики за вработување и/или преку обезбедување практична работа за развој на вештини и за зголемување на нивната вработливост.

БРИФ ЗА ПОЛИТИКИТЕ бр. 17

Овој документ им препорачува на носителите на социјалните политики воведување на моделот на социјално менторство, преку кое, стручни лица вработени во Центрите за социјална работа и Центрите за вработување, ќе вршат надзор над социјално ранливи лица, со цел, во определен период од најмалку 8 месеци, да развијат планови за личен и професионален развој на лицата под надзор, за да истите бидат подготвени за интеграција на пазарот во труд и во општеството во целина.

Што е социјално менторство?

Моделот на социјално менторство веќе се употребува во бројни скандинавски и англо-саксонски земји, како ефективна алатка за зголемување на активацијата и вклучувањето на лицата под социјален ризик во пазарот на труд. Менторството се опишува како лична и професионална помош што едно лице „ментор“ му ја дава на друго, помалку искусно „менторирано лице“. Традиционално, две основни функции на менторството се кариерен и психолошки развој. Кариерната функција се фокусира на совети за кариерен развој, додека психолошката функција го поттикнува интерперсоналниот раст. Поимот социјално менторство ја нагласува општествената наспроти менторската улога. Тоа ја нагласува компонентата за социјална инклузија која се обидува да влијае врз социјалниот статус на личноста и најчесто се фокусира врз вклучување на ранливите и/или маргинализираните лица во општеството. Социјалното менторство, како

алатка, вклучува размена на идеи и информации кои ќе им помогнат на менторираните лица да ги дефинираат своите кариерни и животни цели. Главните компоненти на успешна менторска програма вклучуваат: а) идентификација на лица кои имаат потреба од менторство, б) воспоставување однос помеѓу менторот и менторираното лице, в) интензивна супервизија и поддршка од менторите.

Социјално менторство во земјава

За прв пат во земјава извршено е пилотирање на моделот на социјално менторство, во времетраење од 8 месеци, во 5 региони: Скопје, Полог, Вардарски регион, Североисточен и Југозападен регион.

На процесот на пилотирање, им претходеа следниве активности:

- Тренинг за социјално менторство кој беше успешно проследен од страна на 21 стручни лица, вработени во Центрите за вработување и Центрите за социјална работа кои ќе бидат

вклучени во процесот на менторство како ментори, и

- Идентификување невработени лица под ризик од социјално исклучување, кои ќе проследат обука за равој на вештини за вработување и ќе бидат вклучени во процесот на менторство, како менторирани лица.

Од вкупно 21 стручни лица кои се стекнаа со вештини и знаења за социјалното менторство, 12 лица прифатија да бидат дел од целокупниот процес во улога на ментори. Подоцна, беа идентификуваа 22 лица кои имаа најголема потреба да бидат вклучени во процесот на менторирање, како менторирани лица. Помеѓу менторите и менторираниите лица беа потпишани Договори за менторство, со кој се регулирани правата и обврските на двете страни. Договорите беа потпишани во октомври 2016 година, и се очекува комплетирање на процесот во мај 2017 година.

Целокупниот процес на менторство се води според структурирана Методологија за надзор, која во физичка форма беше доставена до сите ментори.

Силни страни на процесот

Целокупниот процес на социјално менторство е позитивно оценет од двете

вклучени страни. Според менторите, моделот на социјално менторство е корисна алатка која дава можност за зголемување на нивната посветеност кон лицата кои имаат потреба но и можност за личен професионален развој. „За прв пат во мојата кариера спроведувам ваква активност и сфатив дека можам да им помогнам на моите клиенти на друг начин, различен од моите секојдневни активности што ги спроведувам цел живот“ – посочи еден од менторите. Менторираниите лица пак, ги истакнуваат големата поддршка и заемната доверба, како главни темели на менторскиот процес, кој доведе до поголема самоверба и мотивација на менторираниите лица да се вклучат на пазарот на труд. „Менторот ја разбуди мојата самоверба. Ми помогна да аплицирам за мерката субвенционирано вработување. Пред тоа, никогаш не размислував за овие мерки.“ – истакна менторираното лице од Кратово.

Слаби страни на процесот

Иако целокупниот процес беше имплементиран без потешкотии и предизвици, менторите ги истакнаа следниве аспекти како главни ризици на целокупниот процес:

- Бројните дневни активности и средби со многу лица, оневозможуваат чести и долготрајни средби со менторираниите лица.
- Ограничениот простор – канцеларија со 2-3 колеги, оневозможува tête-à-tête средба со менторираното лице, кое има потреба од интимност во текот на разговорот со својот ментор. Резултати
- Неколку успешни приказни го крунисаа целокупниот процес на социјално менторство:
- 4 менторирани лица се

вклучени во програмата за практична работа, чија цел е зголемување на нивната вработливост.

- 2 лица се вработени.
- 2 лица аплицираа за мерката самовработување и чекаат краен исход.
- 2 лица поминаа интервју во компанијата Везе Шари и очекуваат повратен одговор за нивна интеграција во оваа компанија.

Finance Think е Институт за економски истражувања и политики.

***

Брифот за политиките е резултат на проектот “Унапредување на активното вклучување на маргинализираните лица исклучени од пазарот на труд”.

Целта на проектот е зголемување на активацијата на лицата под ризик од социјална исклученост на пазарот на труд преку подобрување на нивните вештини, образование, квалификации и олеснување на целосната интеграција во општеството и пазарот на труд. Проектен партнер е Центарот за детска и семејна заштита КМОП од Атина, Грција

Овој документ е овозможен со поддршка од Европската Унија. Содржината на документот е одговорност на авторите и на никаков начин не ги рефлектира ставовите на Европската Унија.

